

Erasmus+

RAPORT KOŃCOWY

**dotyczący metodyki i techniki nauczania strzelectwa oraz
ewentualnej możliwości
zaadoptowania najnowszych rozwiązań w ramach
prowadzenia zajęć strzeleckich w Straży Granicznej**

Projekt 2015-PL01-KA102-015784

„Dokształcenie zawodowe instruktorów wyszkolenia
strzeleckiego funkcjonariuszy Straży Granicznej- edycja II”

Nowy Sącz 2017

Erasmus+

Opracowanie powstałe w wyniku realizacji Projektu „Dokształcanie zawodowe instruktorów szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Straży Granicznej – edycja II” Nr 2015-1-PL01-KA102-015784, współfinansowanego w ramach programu Unii Europejskiej Erasmus+.

Opracowanie odzwierciedla wyłącznie prywatny pogląd autora i Narodowa Agencja oraz Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wykorzystanie w jakikolwiek sposób zawartych w niej informacji.

Opracowano na podstawie Sprawozdań Indywidualnych uczestników Projektu oraz doświadczeń z poprzedniej edycji:

Tomasz SADOWSKI – Koordynator Projektu

chor. szt. SG Joanna KĄDZIOŁKA – Asystent Koordynatora Projektu

Karpacki Oddział Straży Granicznej w Nowym Sączu

Erasmus+

SPIS TREŚCI

I. O PROJEKCIE I JEGO ZAŁOŻENIACH	5
II. METODYKA I TECHNIKI NAUCZANIA STRZELECTWA ORAZ EWENTUALNA MOŻLIWOŚĆ ZAADOPTOWANIA NAJNOWSZYCH ROZWIĄZAŃ W RAMACH PROWADZENIA ZAJĘĆ STRZELECKICH	9
1. Rozwiązania niemieckiej Policji w zakresie metodyki i technik szkoleniowych instruktorów strzelectwa, technik strzelectwa oraz sprzętu i wyposażenia indywidualnego funkcjonariuszy (w teorii i praktyce). Wymiana doświadczeń pomiędzy Strażą Graniczną a niemiecką Policją w zakresie standardów nauczania strzelectwa oraz sprawnego posługiwania się bronią w różnych sytuacjach. Ciekawe/nowatorskie rozwiązania niemieckiej Policji.	9
2. Sposoby/procedura kształcenia zawodowego i prowadzenia zajęć realizowana przez instruktorów niemieckich na zasadzie porównawczej oceny z systemem w polskiej Straży Granicznej. Rozwiązania, nowe treści, metody i techniki wskazane/pożądane do przeniesienia na grunt dydaktyki polskiej w kontekście ich ewentualnego wprowadzenia do programów szkoleń strzeleckich w SG.	16
3. Kompetencje i umiejętności zawodowe w zakresie nauczania strzelectwa, które nabyli uczestnicy Projektu w zakresie m.in. taktyki wykorzystania broni służbowej podczas przeprowadzania interwencji.	23
4. Nowe doświadczenia, które nabyli uczestnicy mobilności w zakresie metodyki nauczania w poszczególnych zagadnieniach:	24
a. Posługiwanie się bronią palną w sytuacjach dynamicznych.	24
b. Nauczanie treningu strzeleckiego w kontekście wykonywania technik interwencyjnych.	26
c. Techniki strzelania sytuacyjnego.	26
d. Współpraca w parach podczas strzelania.	26
e. Sposoby osłaniania partnera podczas wymiany magazynka.	27

Erasmus+

f. Nauka poruszania się z bronią i strzelania w grupach, nauka poruszania się z bronią w pomieszczeniach zamkniętych oraz sposoby wchodzenia do pomieszczeń z bronią celem zatrzymania osoby.	28
g. Kształtowanie umiejętności z zakresu strzelania statycznego, szybkiego, dynamicznego i sytuacyjnego oraz metody doskonalenia indywidualnych umiejętności strzeleckich.	29
5. Sposoby przekazywania wiedzy przez instruktorów niemieckich oraz sposoby współpracy ze słuchaczami (na poziomie grupowym, jak i indywidualnym).	30
6. Niemieckie prawodawstwo dotyczące stosowania broni palnej.	32
7. Możliwości wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności podczas wykonywania działalności szkoleniowej na rzecz funkcjonariuszy SG oraz przedstawicieli innych instytucji w ramach realizowanej współpracy Straży Granicznej z innymi instytucjami (np. Policją, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbą Kontrwywiadu Wojskowego, Służbą Wywiadu, Służbą Celną itp.). Sposoby podzielenia się wnioskami i doświadczeniami nabytymi w ramach realizacji Projektu upowszechnienie efektów osiągniętych podczas mobilności w kontekście unowocześnienia metod nauczania strzelectwa w SG lub innych służbach.	33
III. UWAGI KOŃCOWE.	34

Erasmus+

I. O PROJEKCIE I JEGO ZAŁOŻENIACH

PROGRAM:

Program Unii Europejskiej Erasmus+

AKCJA:

Akcja kluczowa: Mobilność edukacyjna

Akcja: Mobilność osób uczących się i pracowników

Typ akcji: Mobilność osób uczących się i kadry w ramach kształcenia zawodowego

TYTUŁ PROJEKTU:

„Doskonalenie zawodowe instruktorów wyszkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Straży Granicznej – edycja II”

NR PROJEKTU:

2015-1-PL01-KA102-015784

WNIOSKODAWCA/BENEFICJENT:

Karpacki Ośrodek Wsparcia Straży Granicznej imienia 1 Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu / Karpacki Oddział Straży Granicznej imienia 1 Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu

PARTNER ZAGRANICZNY:

Akademia Policji Federalnej w Lubece (Republika Federalna Niemiec)

BUDŻET PROJEKTU:

24 260,00 €

DATA ROZPOCZĘCIA/ZAKOŃCZENIA PROJEKTU:

1 czerwca 2015 r. – 1 czerwca 2017 r.

TERMINY MOBILNOŚCI:

03 - 09 lipca 2016 r. – I mobilność (10 uczestników)

02 - 08 kwietnia 2017 r. – II mobilność (10 uczestników)

MIEJSCE MOBILNOŚCI:

Centrum Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego w Neustrelitz

UCZESTNICY:

Grupa 20 funkcjonariuszy Straży Granicznej - instruktorów/wykładowców wyszkolenia strzeleckiego - wyselekcjonowana w drodze rekrutacji z:

- Karpackiego Ośrodka Wsparcia SG w Nowym Sączu – 2 uczestników;
- Centralnego Ośrodka Szkolenia SG w Koszalinie – 3 uczestników;
- Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu – 3 uczestników;

Erasmus+

- Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie – 3 uczestników;
- Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG w Kętrzynie – 1 uczestnik;
- Podlaskiego Oddziału SG w Białymstoku – 1 uczestnik;
- Nadbużańskiego Oddziału SG w Chełmie – 1 uczestnik;
- Bieszczadzkiego Oddziału SG w Przemyśle – 2 uczestnik;
- Śląsko-Małopolskiego Oddziału SG w Raciborzu – 1 uczestnik;
- Nadodrzańskiego Oddziału SG w Krośnie Odrzańskim – 1 uczestnik;
- Morskiego Oddziału SG w Gdańsku – 1 uczestnik;
- Nadwiślańskiego Oddziału SG w Warszawie – 1 uczestnik.

W dniu 19 maja 2015 r. na stronie internetowej Narodowej Agencji Programu Erasmus+ ogłoszone zostały wyniki konkursu wniosków w Akcji 1 „Mobilność osób uczących się i kadry w ramach kształcenia zawodowego”. Zgodnie z niniejszą informacją, projekt sporządzony przez Karpacki Ośrodek Wsparcia Straży Granicznej imienia 1 Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu pn.: **„Doskonalenie zawodowe instruktorów wyszkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Straży Granicznej – edycja II”** znalazł się na liście rankingowej, jako projekt zatwierdzony do dofinansowania.

Projekt rozpoczął się w dniu 1 czerwca 2015 r., a jego zakończenie przewidziano na dzień 1 czerwca 2017 r. Realizowany był w partnerstwie z Akademią Policji Federalnej w Lubece (*Bundespolizeiakademie in Lübeck*), przy czym mobilności polskich funkcjonariuszy miały miejsce w podlegającym Akademii ośrodku, tj. w Centrum Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego w Neustrelitz (*Aus- und Fortbildungszentrum in Neustrelitz*).

Rekrutacja do uczestnictwa w Projekcie została ogłoszona w dniu 4 marca 2016 r.

Odbывała się ona wśród funkcjonariuszy Straży Granicznej, w sposób bezstronny, z poszanowaniem m.in. zasady równości płci. Do udziału w projekcie w terminie określonym w Regulaminie rekrutacji, tj. do dnia 10 kwietnia 2015 r., zgłosiło się **32 kandydatów**, którzy przesłali swoje formularze zgłoszeniowe pocztą elektroniczną na wyznaczony adres mailowy, do Karpackiego Ośrodka Wsparcia SG w Nowym Sączu. Kandydaci reprezentowali wszystkie jednostki organizacyjne Straży Granicznej zlokalizowane na terenie całej Polski. Niezwłocznie po otrzymaniu formularza zgłoszeniowego, każdy z kandydatów otrzymał indywidualny *Kod Kandydata*.

Komisja Rekrutacyjna złożona z czterech funkcjonariuszy KOW SG (2 kobiety, 2 mężczyzn) rozpoczęła swoje obrady w dniu 11 sierpnia 2014 r., a zakończyła w dniu 11 kwietnia 2015 r. sporządzeniem *Protokołu z prac Komisji Rekrutacyjnej w ramach Projektu nr 2015-1-PL01-KA102-015784*, pn. **„Doskonalenie zawodowe instruktorów wyszkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Straży Granicznej – edycja II”**.

Każdy z kandydatów biorących udział w rekrutacji musiał spełniać następujące warunki formalne:

- 1) posiadać uprawnienia instruktora/wykładowcy strzelectwa w Straży Granicznej, tj. posiadać uprawnienia do prowadzenia zajęć z zakresu strzelania z broni strzeleckiej;
- 2) pełnić służbę w Straży Granicznej.

Erasmus+

Wśród kryteriów kwalifikacyjnych znalazły się wymogi dodatkowe, dotyczące:

- 1) posiadanych uprawnień do prowadzenia zajęć z zakresu strzelania z broni strzeleckiej;
- 2) ilości przeszkolonych funkcjonariuszy SG w zakresie strzelectwa w okresie poprzedniego roku kalendarzowego (liczba osoboszkoleń, tj. liczba uczestników wszystkich szkoleń);
- 3) znajomości języków obcych (angielskiego i/lub niemieckiego);
- 4) etatowej przynależności funkcjonariusza do komórek/pionów szkoleniowych zajmujących się m.in. wyszkoleniem strzeleckim;
- 5) przydatności zawodowej uczestnictwa w Projekcie.

Dwudziestu funkcjonariuszy zakwalifikowanych do udziału w Projekcie zostało podzielonych na dwie grupy po **dziesięciu** uczestników każda, z uwagi na terminy mobilności, tj. lipiec 2016 r. oraz kwiecień 2017 r. Ustalenie terminu wyjazdu dla każdego z uczestników było determinowane wynikiem przeprowadzonej rekrutacji, potrzebami wynikającymi z konieczności prawidłowej realizacji Projektu, równomiernym podziałem osób pod względem ich kwalifikacji, wpływających na najbardziej efektywny przebieg każdego z dwóch wyjazdów oraz ewentualnymi indywidualnymi ustaleniami z zakwalifikowanymi kandydatami.

Pobyt pierwszej dziesięcioosobowej grupy funkcjonariuszy Straży Granicznej w Neustrelitz miał miejsce w dniach 3-9 lipca 2016 r., natomiast mobilność drugiej grupy miała miejsce w dniach 2-8 kwietnia 2017 r.

Zgodnie z założeniami Projektu, mobilność kadry zawodowej polegała na:

- obserwacji zagranicznych rozwiązań w zakresie metodyki i technik szkoleniowych instruktorów strzelectwa, technik strzelectwa oraz sprzętu i wyposażenia indywidualnego funkcjonariuszy;
- podnoszeniu umiejętności i kompetencji zawodowych;
- poznaniu nowych technik dydaktycznych w celu możliwości zwiększenia efektywności w zakresie szkolenia funkcjonariuszy Straży Granicznej;
- wymianie doświadczeń w zakresie standardów nauczania;
- usprawnieniu procesu doskonalenia zawodowego instruktorów/wykładowców wyszkolenia strzeleckiego w Straży Granicznej;
- zwiększeniu umiejętności funkcjonariuszy Straży Granicznej w zakresie taktyki wykorzystania broni służbowej podczas przeprowadzania interwencji;
- ewentualnym wprowadzeniu do programów szkoleń strzeleckich nowych treści;
- zdobyciu praktycznego doświadczenia zawodowego, poznaniu ciekawych rozwiązań, praktyk i metod w zakresie kształcenia oraz szkolenia zawodowego realizowanego w Straży Granicznej;
- podniesieniu poziomu nauczania strzelectwa polskiej Straży Granicznej w Ośrodkach Szkolenia SG oraz w pionach szkoleniowych w pozostałych jednostkach organizacyjnych SG;
- nabyciu wiedzy i umiejętności przydatnej podczas prowadzenia zajęć strzeleckich;

Erasmus+

- wspieraniu osobistego oraz zawodowego rozwoju osób pracujących w Straży Granicznej w obszarze szkoleń strzeleckich;
- zaspokojeniu potrzeb związanych z międzynarodowym transferem wiedzy w oparciu o zbudowane personalne oraz instytucjonalne kontakty pomiędzy partnerami projektu;
- wspieraniu rozwoju zawodowego szkoleniowców, mającego na celu unowocześnienie i ulepszenie jakości nauczania w Europie;
- możliwości zaadoptowania najnowszych rozwiązań w zakresie prowadzenia zajęć.

Erasmus+

II. METODYKA I TECHNIKI NAUCZANIA STRZELECTWA ORAZ EWENTUALNA MOŻLIWOŚĆ ZAADOPTOWANIA NAJNOWSZYCH ROZWIĄZAŃ W RAMACH PROWADZENIA ZAJĘĆ STRZELECKICH

- 1. Rozwiązania niemieckiej Policji w zakresie metodyki i technik szkoleniowych instruktorów strzelectwa, technik strzelectwa oraz sprzętu i wyposażenia indywidualnego funkcjonariuszy (w teorii i praktyce). Wymiana doświadczeń pomiędzy Strażą Graniczną a niemiecką Policją w zakresie standardów nauczania strzelectwa oraz sprawnego posługiwania się bronią w różnych sytuacjach. Ciekawe/nowatorskie rozwiązania niemieckiej Policji.**

Proces szkoleniowy stosowany w niemieckiej Policji jest oparty na jednolitym systemie nauczania, będącym efektem wieloletniej pracy specjalistów Bundespolizeiakademie.

Pierwszego dnia mobilności polscy instruktorzy zapoznali się ze strukturą kursu doskonalenia zawodowego odnośnie treningu strzeleckiego niemieckiej Policji. Uczestnicy mobilności zostali ponadto zapoznani ze specyfiką obiektu (strzelnicy), regulaminem użytkowania strzelnicy, jej technicznymi możliwościami oraz zasadami bezpieczeństwa technicznego i kolejnością strzelania stosowaną w Policji niemieckiej.

Erasmus+

Projekt „Dokształcanie zawodowych instruktorów szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Straży Granicznej – edycja II”
Nr 2015-1-PL01-KA102-015784, współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej Erasmus+

Erasmus+

Centrum Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego w Neustrelitz posiada nowoczesną bazę szkoleniową, na którą składa się m.in. kryta i otwarta strzelnica do prowadzenia strzelań ze stałej lub zmiennej linii otwarcia ognia, z możliwością bezpiecznej obserwacji przebiegu realizacji zadania strzeleckiego od przodu (frontu). Szkolenie strzeleckie w Centrum realizowane jest również w oparciu o interaktywne trenażery strzeleckie tzw. strzelnice kinowe (multimedialne), dzięki którym strzelający mogą oddawać strzały nie tylko przy użyciu broni palnej bojowej, ale również specjalnie skonstruowanej broni bezpociskowej z wykorzystaniem niewidzialnej wiązki laserowej, w warunkach zbliżonych do tych, które funkcjonariusze mogliby spotkać chociażby w trakcie interwencji podejmowanych w momencie kontroli drogowej. Oprogramowanie strzelnic kinowych, umożliwia strzelanie w oparciu o kilkadziesiąt różnych scenariuszy. Daje to wręcz nieograniczone możliwości w projektowaniu ćwiczeń strzeleckich. Strzelnica multimedialna i jej oprogramowanie spotkało się z dużym zainteresowaniem polskich instruktorów. Dodatkowo elektroniczny program „tarcza strzelecka” umożliwia modyfikowanie celów oraz bieżącą analizę wyników strzelania. W ramach programu dostępne są zarówno strzelania treningowe, jak i strzelania kontrolne. Centrum w Neustrelitz posiada również sale wykładowe, spełniające wysokie standardy w zakresie urządzeń technicznych, gwarantujących realizację procesu szkoleniowego na najwyższym poziomie.

Wzorem poprzedniej edycji projektu, uczestnicy zostali zapoznani z teoretycznymi i praktycznymi aspektami obsługi, budowy i zasad działania pistoletu *Heckler & Koch P30BPOL*, używanego łącznie ze specjalistyczną kaburą z podwójnym zabezpieczeniem, jak również pistoletu maszynowego *Heckler & Koch MP5*, które są podstawowymi jednostkami treningowymi stosowanymi w szkoleniu w Policji niemieckiej. W treningu używane są również pistolety na amunicję barwiącą HKP30, które w celu odzwierciedlenia realnego treningu zostały wyprodukowane w takich samych proporcjach jak broń ostra.

Uczestnicy obydwu edycji - w zakresie broni służbowej - zwrócili uwagę na korzyści płynące z posiadania zunifikowanego wyposażenia – funkcjonariusz Bundespolizei, od początku szkolenia, poprzez całą swoją służbę, pracuje na jednym rodzaju sprzętu.

Erasmus+

Główną różnicą między systemem niemieckim, a polskim jest posługiwanie się bronią z wprowadzonym nabojem do komory naboowej. Funkcjonariusze Policji niemieckiej pełnią służbę z nabojem w komorze naboowej i jednym magazynkiem. W trakcie treningów strzeleckich, po załadowaniu amunicji do magazynka i podpięciu go do broni, funkcjonariusz przeładowuje broń i umieszcza ją w kaburze. W praktyce oznacza to, że niemiecki funkcjonariusz wyjmując broń z kabury może natychmiast oddać strzał. Duży nacisk jest kładziony na oddanie strzału, sprawdzenie celu i jeśli cel nie jest trafiony, ponowienie algorytmu strzelania. Ponadto zwraca się uwagę na wykorzystanie zasłon. Tym samym program nauczania w Bundespolizei w dużej mierze przystosowany jest do strzelań bojowych.

Zgodnie z planem szkolenia polscy funkcjonariusze zostali zaznajomieni z technikami prowadzenia ćwiczeń z zakresu strzelania szkolnego i bojowego z pistoletu. Ponadto zapoznali się z technikami prowadzenia ćwiczeń z zakresu strzelania z pistoletu maszynowego MP5. Uczestnicy mieli okazję podpatrzeć tamtejsze techniki strzeleckie z użyciem pistoletu maszynowego MP5 w sytuacji unieszkodliwiania dzikich zwierząt, które mogłyby stanowić potencjalne zagrożenie.

Erasmus+

Duży nacisk podczas wyszkolenia strzeleckiego niemieckich policjantów, położony jest na taktyczne wykorzystanie broni w pomieszczeniach. Funkcjonariusze mogli poznać tamtejsze techniki wchodzenia do pomieszczeń, umiejętnego i bezpiecznego poruszania się z bronią w trakcie przeszukiwania pomieszczeń oraz strzelań sytuacyjnych podczas działania patrolu.

W niemieckim procesie szkolenia obowiązuje zasada: „jeden słuchacz – jeden instruktor”. Jeden instruktor przypada na jednego szkolonego, dodatkowo nad strzelaniem czuwa instruktor kierujący całym szkoleniem. Uczestnicy zauważyli korzyści dydaktyczne związane z takim rozwiązaniem. Powyższy model szkolenia determinuje indywidualne podejście do słuchacza – instruktor ma cały czas kontakt z osobą szkoloną. Każdy strzelający posiada swojego instruktora, który na bieżąco instruuje go jak należy prawidłowo postępować w danej sytuacji, koryguje pojawiające się błędy oraz wskazuje rozwiązania. Taka organizacja szkolenia, pozwala trenerowi na dokładną obserwację wszystkich czynności strzeleckich, na wychwycenie błędów, które po strzeleniu są omawiane i analizowane, a w konsekwencji eliminowane w dalszym procesie kształcenia. Od strony teoretycznej zwraca się uwagę na dokładne i skrupulatne tłumaczenie słuchaczowi każdego kroku dotyczącego posługiwania się bronią, od momentu wyjęcia z kabury aż po oddanie strzału. Teoretyczne przygotowanie funkcjonariusza, ma na celu rozwianie wątpliwości oraz wyjaśnienie wszystkich zagadnień związanych ze strzelaniem.

W trakcie prowadzenia strzelań instruktorzy jak i osoby strzelające wyposażone są w sprzęt wykorzystywany na co dzień do służby: kamizelkę kuloodporną, latarkę oraz kajdanki. Takie podejście pozwala na przeprowadzenie treningu strzeleckiego w warunkach najbardziej odpowiadających rzeczywistym warunkom służby.

Erasmus+

Ponadto, każdy instruktor posiada przy sobie latarkę, którą m.in. dokonuje sprawdzenia komory nabojeowej w pistolecie w trakcie kontroli broni po zakończonym strzelaniu.

Szkolenie strzeleckie w niemieckiej Policji rozpoczyna się od nauki przyjmowania postaw strzeleckich, wyjmowania broni z kabury, zgrywania przyrządów celowniczych oraz „strzelania na sucho”. Właściwe strzelania funkcjonariusze rozpoczynają od strzelań statycznych, a następnie stopniowo przechodzą do strzelań szybkich i dynamicznych. Instruktorzy niemieccy, podobnie jak polscy, zwracają uwagę m.in. na właściwą postawę strzelecką oraz płynną pracę na języku spustowym.

W trakcie szkolenia instruktorzy niemieccy wykorzystują metodę „od ogółu do szczegółu”. Ponadto, niemiecka metodyka szkolenia opiera się na fundamentalnych zasadach dydaktycznych, polegających na stopniowaniu trudności, tj. przechodzeniu od łatwego do trudnego oraz od wolnego do szybkiego. Stosowana przez Stronę niemiecką metodyka szkolenia określa kolejność wykonywanych podczas szkolenia strzeleckiego ćwiczeń. W pierwszej kolejności wykonywane są strzelania statyczne, podczas których strzelający dysponuje dużą ilością czasu na wykonanie zadania – szkolony przyjmuje stabilną postawę, a cel jest nieruchomy. W toku kolejnych ćwiczeń

Erasmus+

stopień trudności wzrasta do poziomu, gdy osoba nauczana może wykonać celnie strzelanie do celów ruchomych, poruszając się w marszu.

Doświadczenia polskich uczestników obu edycji wskazują, że wszystkie ćwiczenia podczas zajęć są szczegółowo omawiane i demonstrowane przez prowadzących instruktorów. Instruktorzy wykonują wszelkie czynności bez pośpiechu, szczegółowo tłumaczą poszczególne elementy ćwiczeń. W niemieckim systemie szkolenia słuchacze wielokrotnie powtarzają ćwiczenia, aż do pełnego ich opanowania, wówczas możliwe jest przejście do kolejnych, wyższych poziomów zaawansowania szkolenia strzeleckiego. Dodatkowo ważnym elementem, tamtejszego systemu szkolenia jest stała i czytelna komunikacja ze wszystkimi uczestnikami szkolenia. Szkolenia prowadzone są kilkunastoosobowych grupach, dodatkowo korzystnym jest fakt, że na strzelnicy jeden instruktor pracuje z jednym słuchaczem.

Uczestnicy mobilności mieli możliwość zapoznania się z programami stosowanymi w szkoleniu funkcjonariuszy niemieckich obejmujące następujące bloki/moduły szkoleniowe:

- „Tarcza strzelecka”;
- „Trening policyjny”;
- „Ćwiczenia kontrolne P30Bpol”;
- „Ćwiczenia kontrolne MP5”;
- „Ruch”;

Erasmus+

- „Niesprzyjająca widoczność” (strzelanie w warunkach ograniczonej widoczności);
- „Postrzeganie”;
- „Praca w zespole”;
- „Wejście/wtargnięcie do pomieszczeń”;
- „Strzelanie sytuacyjne”.

Uczestnicy mobilności zwracali uwagę na możliwości jakie daje wideostrzelica, gdzie strzelający mogą oddawać strzały w warunkach zbliżonych do tych, które funkcjonariusze mogliby spotkać chociażby w trakcie interwencji podejmowanych w momencie kontroli drogowej. Urządzenie umożliwia jednocześnie prowadzenie ćwiczeń szybkości reakcji oraz zachowania się w okolicznościach, w których najistotniejsze jest właściwe rozpoznanie sytuacji i opanowanie stresu. Oprogramowanie strzelnicy umożliwia strzelanie w oparciu o kilkadziesiąt różnych scenariuszy, np. cele statyczne, ruchome, dynamicznie zmieniające swoją pozycję, symulacje odległości, tarcze „przyjaciół/wróg”, strzelanie na określony czas, scenariusze dla jednego lub kilku strzelców jednocześnie, strzelanie ze zmianą rodzaju broni. Pozwala to na efektywne doskonalenie precyzji, szybkości reakcji, koncentracji na konkretnym zadaniu oraz sprawności posługiwania się bronią przez funkcjonariuszy służb mundurowych. Szkolenie strzeleckie niemieckich funkcjonariuszy policji, odbywa się w nowoczesnych oraz komfortowych warunkach.

W czasie szkolenia dużą uwagę przywiązuje się do zachowania zasad bezpieczeństwa na strzelnicy. Zwraca się szczególną uwagę na monitoring postępów w szkoleniu.

Instruktorzy - ze strony niemieckiej jak i polskiej - mieli możliwość wymiany doświadczeń, na zasadzie porównania obu systemów szkolenia strzeleckiego.

2. Sposoby/procedura kształcenia zawodowego i prowadzenia zajęć realizowana przez instruktorów niemieckich na zasadzie porównawczej oceny z systemem w polskiej Straży Granicznej. Rozwiązania, nowe treści, metody i techniki wskazane/pożądane do przeniesienia na grunt dydaktyki polskiej w kontekście ich ewentualnego wprowadzenia do programów szkoleń strzeleckich w SG.

Koncepcja

Koncepcja szkolenia strzeleckiego w Bundespolizei opiera się na zasadach zawartych w podręczniku treningu policyjnego. Podręcznik obejmuje zarówno szkolenie z zakresu strzelectwa, jak również techniki interwencji. Niniejszy podręcznik stanowi jednolite, wspólne dla wszystkich funkcjonariuszy Policji niemieckiej opracowanie i szczegółowo określa organizację zajęć, w tym m.in. poprzez dokładny opis strzelań treningowych oraz kontrolnych, technik interwencji, współpracy przy kajdnakowaniu itp. Wspólny dla wszystkich podręcznik ułatwia realizację procesu szkolenia w poszczególnych jednostkach organizacyjnych niemieckiej Policji oraz ujednolica system szkolenia policjantów, niezależnie od miejsca pełnienia służby. Dodatkowo, połączenie szkolenia strzeleckiego z technikami interwencji, pozwala na lepsze przygotowanie funkcjonariusza

Erasmus+

na sytuacje związane z koniecznością użycia broni palnej w służbie. Natomiast w polskiej Straży Granicznej zwyczajowo na odrębnych zajęciach przeprowadza się nauczanie strzelectwa, a na innych stosowanie pozostałych środków przymusu bezpośredniego. Uczestnicy obu edycji wskazywali na korzyści, jakie daje wprowadzenie systemu szkolenia, opartego na jednym wspólnym podręczniku.

Kształcenie zawodowe w zakresie strzelectwa w jednostkach niemieckiej Policji realizowane jest przez instruktorów, prowadzących równoległe zajęcia z wyszkolenia strzeleckiego oraz technik interwencji. Terenowe jednostki organizacyjne posiadają tzw. trenerów, tj. osoby koordynujące pracę instruktorów. Funkcjonariusze niemieckiej Policji uczestniczą w strzelaniach treningowych oraz kontrolnych, cyklicznie organizowanych w swoich jednostkach macierzystych. Ponadto instruktorzy oraz trenerzy strzelectwa uczestniczą w kursach doskonalących realizowanych w ośrodkach szkolenia Policji, gdzie również poddawani są ocenie w trakcie trwania strzelań kontrolnych.

System szkolenia

Funkcjonariusz niemieckiej Policji odbywa szkolenie podstawowe, które trwa 30 miesięcy. W tym czasie przeprowadzona zostaje kompleksowa procedura kształcenia zawodowego, która zakłada m.in. nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu technik strzelectwa, w oparciu o tzw. program szkolenia podstawowego. System szkolenia niemieckich funkcjonariuszy podzielony jest na etapy. Najpierw słuchacz rozpoczyna od

Erasmus+

zapoznania się teoretycznego z bronią, gdzie uczy się budowy, zasad obsługi i bezpieczeństwa posługiwania się bronią, aby następnie przejść do manualnego posługiwania się bronią. Po opanowaniu ww. elementów zostaje dopuszczony do możliwości strzelania, początkowo w treningu statycznym, systematycznie zwiększając odległość wielkość i różnorodność celu, a następnie do treningów strzelania szybkiego z koniecznością radzenia sobie z presją czasu i szybkością podejmowania decyzji. Kolejnym etapem szkolenia jest strzelanie z różnych postaw strzeleckich, w którym to słuchacz uczy się oddawać strzał z różnych pozycji (klęk, leżenie, przesłona). Później następuje etap szkolenia związany ze strzelaniem sytuacyjnym, które obejmuje umiejętność wchodzenia do pomieszczeń z bronią, eliminację zagrożenia w sytuacjach jak najbardziej zbliżonych do interwencji w czasie służby. Wszystkie poznane elementy wyszkolenia strzeleckiego w końcowej fazie łączone są i uzupełniane o informacje dodatkowe. Szkolenie kończy się egzaminem, w trakcie którego sprawdzane są umiejętności zarówno strzeleckie jak i manualne z bronią.

Reasumując - zgodnie z założeniami powyższego szkolenia - funkcjonariusze niemieckiej Policji zapoznają się m.in. ze stosowanymi postawami strzeleckimi, sposobami trzymania oraz przeładowania broni, technikami oddechowymi stosowanymi w trakcie prowadzenia strzelania, metodami poruszania się z bronią oraz wymiany magazynków w różnych postawach strzeleckich, jak również wykorzystania zasłon oraz różnych źródeł oświetlenia. W procesie szkolenia priorytetowo traktowana jest kwestia

Erasmus+

usuwania zacięć, które mogą zdarzyć się bez względu na stopień zużycia broni oraz jakość amunicji. W podstawowym programie nauczania szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Straży Granicznej zawarto obszary strzelania statycznego, szybkiego, dynamicznego, sytuacyjnego, specjalnego oraz taktycznego. Następnie funkcjonariusze doskonalili swoje umiejętności w trakcie treningów doskonalenia lokalnego, organizowanych podczas dalszego pełnienia służby.

2

Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, iż niemiecka Policja stosuje rygorystyczne zasady dotyczące kontroli wyszkolenia strzeleckiego, zgodnie z którymi, w przypadku gdy funkcjonariusz nie uzyska oceny pozytywnej ze strzelań kontrolnych, jest odsuwany od wykonywania zadań „typowo policyjnych”, a następnie kierowany do wykonywania innych czynności o charakterze administracyjnym. Powyższe rozwiązanie powiązane jest jednocześnie m.in. z obniżeniem uposażenia funkcjonariusza, co dodatkowo podnosi poziom motywacji oraz bezpośredniego zaangażowania funkcjonariuszy w proces szkolenia strzeleckiego.

Erasmus+

Infrastruktura

W zakresie infrastruktury w procesie szkolenia Policja Niemiecka korzysta z nowoczesnych rozwiązań. Instruktorzy Policji niemieckiej korzystają z interaktywnych trenażerów przeznaczonych do strzelań z broni na ostrą amunicję, jak również z możliwością użycia wskaźników laserowych. Centrum w Neustrelitz posiada zadaszone strzelnice z możliwością ustawiania różnych dystansów strzeleckich i możliwością odgrywania scenariuszów sterowanych komputerowo, daje to możliwość wyświetlania dowolnych sytuacji czy symulowanej interwencji. Należy też do tego specjalna sala treningowa i sterowane komputerowo techniczne pomieszczenie nadzoru.

Komfort pracy i szkolenia oraz zachowanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa osób przebywających na strzelnicy zapewniają zastosowane rozwiązania:

- odpowiednia wydajna wentylacja zapewniająca właściwą cyrkulację powietrza, dopasowana do kubatury pomieszczenia strzelnicy;
- zamontowanie na strzelnicy czujników środków szkodliwych (np. ołowiu, dwutlenku węgla), w przypadku przekroczenia dozwolonych wartości włącza się alarm i zarządzana jest natychmiastowa ewakuacja;
- użycie na strzelnicy łatwego w utrzymaniu czystości oraz usuwaniu pozostałości po strzeleniu podłoża (prochu, ołowiu, itp.);
- do zbierania łusek używa się gumowych rękawiczek jednorazowych;
- stosowanie amunicji bezołowiowej i antyrykoszetowej;
- instruktorzy stosują kombinezony z długimi rękawami oraz kamizelki kuloodporne.

Rodzaj broni

Kolejnym elementem mającym wpływ na proces nauki strzelectwa jest rodzaj broni. Tak jak już była o tym mowa, w przypadku niemieckiej Policji opracowano i wprowadzono do służby zunifikowaną jednostkę broni, tj. pistolet Heckler & Koch P30BPOL. Podobnie jest w przypadku pistoletu maszynowego. Niniejszy fakt również w ocenie uczestników pozytywnie wpływa na całokształt procesu nauczania, co daje możliwość skupienia uwagi na jednym modelu, opanowaniu techniki jego użytkowania, a tym samym na mniejszą ilość potrzebnych godzin przeznaczonych na zajęcia teoretyczne. Jeden typ jednostki broni pozwala na realizowanie jednolitego programu szkoleniowego.

W polskiej Straży Granicznej stosuje się różne rodzaje broni w tym m.in. *Glock 19*, *Glock 17*, *Glock 26*, *CZ 75 B*, *Walther P-99*, *P-83*. W ocenie samych uczestników różne techniczne rozwiązania działania, jak też zabezpieczenia samej broni oraz kabur, uniemożliwiają unifikację programu szkoleniowego w SG np. P-99 posiada cztery rodzaje kabur.

Uczestnicy obu edycji wskazywali, że zastosowanie jednolitej broni używanej w systemie szkolenia oraz w realnej służbie, przyczyniłoby się do wzrostu bezpieczeństwa

Erasmus+

w jej używaniu i skuteczności prowadzenia ognia, przy jednoczesnym usprawnieniu procesu dydaktycznego.

Zasada „1 słuchacz – 1 instruktor”

Istotnym elementem dydaktyki nauczania strzeleckiego, o którym wspomniano już wcześniej, jest zasada, w ramach której na jednego ćwiczącego przypada jeden instruktor koordynujący tok nauczania. Zgodnie z uwagami uczestników obu edycji Projektu, takie rozwiązanie byłoby także wskazane do przeniesienia na grunt nauczania strzelectwa w polskiej Straży Granicznej. Praca zespołowa (uczeń - instruktor) pozwoliłaby na precyzyjną korektę błędów podczas strzelania, większą indywidualizację procesu szkolenia oraz zachowanie wyższego poziomu warunków bezpieczeństwa.

Rozwiązania

Uczestnicy obu edycji wskazywali rozwiązania, które mogły by znaleźć zastosowanie w systemie szkolenia strzelectwa w Straży Granicznej w tym m.in.:

- strzelanie w warunkach obciążenia stresem,
- strzelanie połączone z użyciem innych środków przymusu bezpośredniego,
- jednolity program nauczania,
- unifikacja broni i wyposażenia,

Erasmus+

- prowadzenie szkolenia strzeleckiego w pełnym ekwipunku (kamizelka kuloodporna wraz z wyposażeniem),
- strzelanie z wykorzystaniem latarek znajdujących się na wyposażeniu indywidualnym funkcjonariusza,
- nauka technik strzelania do zwierząt stwarzających zagrożenie,
- strzelanie w pomieszczeniach zamkniętych,
- nauka wykorzystania zasłon (strzelanie zarówno z prawej jak i lewej strony tych zasłon, wprowadza naukę umiejętności wykorzystania w praktyce wszelkich ukształtowań terenu, a także infrastruktury),
- trening z wykorzystaniem amunicji barwiącej,
- większa liczba szkoleń, zwłaszcza w zakresie strzelań dynamicznych oraz strzelań szybkich,
- praca w parach, komunikacja i prowadzenie ognia wspólnie z partnerem (działanie i ubezpieczanie się w patrolu,
- potrzebę zwiększenia ilości amunicji przeznaczonej na szkolenia.

Uczestnicy podzielali pogląd, że nauka wyszkolenia strzeleckiego powinna być ukierunkowana na przygotowanie funkcjonariusza do skutecznego i szybkiego użycia broni palnej w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia - w chwili, gdy sytuacja wymaga natychmiastowej reakcji bez możliwości precyzyjnego przyjęcia postawy strzeleckiej przed oddaniem strzału.

Uczestnicy podkreślali, że uczestnictwo w niniejszym projekcie przyczyniło się do wymiany doświadczeń w zakresie stosowanych metod nauczania, jak również zastosowanych technik w procesie szkolenia.

3. Kompetencje i umiejętności zawodowe w zakresie nauczania strzelectwa, które nabyli uczestnicy Projektu w zakresie m.in. taktyki wykorzystania broni służbowej podczas przeprowadzania interwencji.

Podczas trwania kolejnych mobilności w Centrum Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Policji w Neustrelitz, uczestnicy mieli możliwość obserwacji oraz poznania ścieżki nauczania funkcjonariusza niemieckiej Policji

Instruktorzy ze Straży Granicznej mieli możliwość zapoznania się m. in. ze stosowanymi w Policji niemieckiej postawami strzeleckimi, technikami trzymania broni, technikami oddechowymi stosowanymi w trakcie prowadzenia strzelania, poruszania się z bronią w ruchu („In der Bewegung”), przeładowania broni różnymi sposobami, wymiany magazynków w różnych postawach strzeleckich, wykorzystania zasłon oraz różnych źródeł oświetlenia, usuwania zacięć, jak również wykorzystywania broni w trakcie interwencji.

Uczestnicy Projektu mieli możliwość zapoznania się ze stosowanymi w instytucji partnerskiej technikami bezpiecznego i umiejętnego posługiwania się bronią palną. Obserwacja i czynny udział w zajęciach z wyszkolenia strzeleckiego pozwolił na dokonanie porównawczej oceny sposobu kształcenia. Uczestnicy mieli możliwość obserwacji stosowanych przez stronę niemiecką m.in. technik:

- poruszania się z bronią w różnym terenie;
- strzelania w ograniczonej widoczności;

Słuchaczom mobilności przedstawione zostały tamtejsze formy komunikacji między funkcjonariuszami poruszającymi się w patrolu oraz funkcjonariuszami podejmującymi działanie polegające na wkroczeniu do pomieszczeń (stosowane przez Bundespolizei sposoby wchodzenia do pomieszczeń i strzelania podczas przeszukania pomieszczeń). Sposób prowadzenia zajęć w powyższym zakresie miał na celu podniesienie świadomości sytuacyjnej tego, co może się wydarzyć w trakcie interwencji.

Duży nacisk kładziony był na obserwację zmieniającej się sytuacji, a co za tym idzie odpowiednie dobieranie dystansu, konieczność nieprzerwanej ścisłej współpracy funkcjonariuszy w patrolu w szczególności w trakcie podjęcia decyzji o użycia lub wykorzystania broni palnej. Zgodnie z zasadami panującymi w niemieckiej Policji, prezentowano zasady posługiwania się bronią wraz z wprowadzonym nabojem w komorze naboowej. W trakcie pobytu w Ośrodku uczestnicy mieli możliwość przećwiczenia postaw strzeleckich, przeładowywania broni, poruszania się, współdziałania w zespole, ubezpieczenia w zespole wymiany magazynka, wykorzystania zasłon oraz prowadzenia strzelania przy wykorzystaniu pistoletu Heckler & Koch P30 i pistoletu maszynowego MP5. Uczestnicy zwracali uwagę na również na elementy szkolenia takie jak:

- strzelanie w warunkach zaciemnienia i nocnych, z wykorzystaniem praktycznych latarek przystosowanych do tego celu;
- techniki wykorzystania broni palnej w stosunku do zwierząt.

4. Nowe doświadczenia, które nabyli uczestnicy mobilności w zakresie metodyki nauczania w poszczególnych zagadnieniach.

a. Posługiwanie się bronią palną w sytuacjach dynamicznych.

W niemieckim systemie szkolenia szczególny nacisk kładzie się na trening strzelań dynamicznych, które mają przygotować funkcjonariusza do sytuacji realnie występujących podczas służby. Szkolenie posługiwania się bronią palną w sytuacjach dynamicznych opiera się na szybkim dobytciu broni, prawidłowej ocenie sytuacji oraz ewentualnym podjęciu decyzji o rozpoczęciu prowadzenia ognia z jednoczesnym użyciem zasłon i oświetlenia (np. latarki służbowej). Jak już o tym wspomniano, zgodnie z przyjętym niemieckim modelem szkolenia, przed wyjściem do służby broń jest przeładowana (tzn. wprowadzony zostaje nabój do komory naboowej). Fakt, że od samego początku nabój jest wprowadzony do komory powoduje, że posługiwanie się bronią palną w sytuacjach dynamicznych jest ułatwione i przyspieszone, w konsekwencji czego podczas realnego zagrożenia funkcjonariusz nie traci czasu na przeładowanie broni. W związku z powyższym instruktorzy podczas szkolenia zwracają szczególną uwagę na kwestie bezpieczeństwa w trakcie operowania bronią (postawy, zwroty, poruszanie się, strzelanie). Funkcjonariusz powinien być przygotowany do użycia broni w różnych sytuacjach, w związku z czym posługiwanie się bronią musi być bardzo sprawne, a więc w dużym stopniu wyuczone, utrwalone i zautomatyzowane. W związku z tym, osoba szkolona w pierwszej kolejności ma obowiązek opanowania wszelkich czynności manualnych związanych z obsługą broni, z użyciem amunicji treningowej. Następnie, instruktorzy zgodnie z metodyką szkolenia przechodzą do kolejnych, bardziej złożonych elementów szkolenia.

Erasmus+

Zastosowanie video-strzelnicy do prowadzenia strzelań dynamicznych daje wręcz nieograniczone możliwości, dodatkowo system wychwytuje popełnione błędy. Instruktorzy mieli możliwość nabycia doświadczeń w zakresie szkolenia niemieckich funkcjonariuszy, w oparciu o trening realizowany na strzelnicy multimedialnej, na której inicjowano różnorodne sytuacje. Uczestnicy mobilności zwracali uwagę na korzyści jakie daje wykorzystanie w szkoleniu amunicji barwiącej. W ramach treningu poglądowego przeprowadzono liczne ćwiczenia/strzelania w parach podczas ruchu, czy też treningi poruszania się w pomieszczeniach, które odbywały się w specjalnie przygotowanym do tego celu budynku.

Podczas szkolenia strzeleckiego Policji zaobserwowano, że niemieccy instruktorzy przy tzw. strzelaniach dynamicznych, poruszają się do tyłu, stopniowo oddalając się od celu. Natomiast w Straży Granicznej, strzelania dynamiczne obejmują naukę poruszania się w przód, celem skrócenia dystansu do celu.

Z poczynionych obserwacji uczestników mobilności wynika również, że w przypadku zacięcia broni, każdorazowo pierwszą wykonywaną przez funkcjonariusza czynnością było tzw. „dobicie dłonią magazynka”, a w dalszej kolejności przeładowanie broni. Podczas posługiwania się bronią w sytuacjach dynamicznych, zaobserwowano szczególny nacisk instruktorów niemieckich na bezpieczeństwo przy obchodzeniu się z bronią palną. Poza powyższymi różnicami realizacja zajęć w obu krajach jest zbliżona.

b. Nauczanie treningu strzeleckiego w kontekście wykonywania technik interwencyjnych.

Techniki obsługi broni dedykowane są pod techniki interwencji - strzelectwo i techniki interwencji są ściśle ze sobą powiązane. Niemiecki instruktor strzelania jest jednocześnie instruktorem Technik i Taktyk Interwencji. W związku z tym, że techniki interwencji prowadzone są przez tych samych instruktorów na każdym strzelaniu, słuchacze mogą doskonalić swoje umiejętności w powiązaniu z wykorzystaniem broni. Techniki obsługi broni każdorazowo dostosowane są do technik interwencji. Podczas nauczania technik interwencyjnych instruktorzy niemieccy zwracają szczególną uwagę na elementy zwiększające bezpieczeństwo własne oraz osób postronnych, ogromne znaczenie ma zatem zastosowanie technik zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Połączenie treningu strzeleckiego z treningiem technik interwencji wydaje się bardzo korzystnym rozwiązaniem pod kątem sytuacji, które mogą się wydarzyć w realnej służbie.

Nauczanie treningu strzeleckiego w trakcie wykonywania technik interwencyjnych to zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo swoje oraz innych osób poprzez ćwiczenia z zakresu noszenia i obchodzenia się z bronią palną.

W celu urealnienia szkolenia, w trakcie którego oddawano strzały do osób, wobec których podejmowana jest interwencja, wykorzystywany był system szkolenia P30CM (zbliżony do systemu FX), który nie jest użytkowany w Straży Granicznej.

Podczas ćwiczeń wykorzystuje się zmienne oświetlenie, ograniczoną widoczność, latarkę, trenera multimedialny, amunicję barwiącą, będącą odpowiednikiem rzeczywistej broni funkcjonariusza na służbie.

c. Techniki strzelania sytuacyjnego.

Strzelanie sytuacyjne prowadzone jest zarówno w specjalnych pomieszczeniach z wykorzystaniem amunicji barwiącej (broń HK P30 strzelająca z żelowych barwiących pocisków), jak i na strzelnicy z wykorzystaniem filmu interaktywnego. Strzelanie sytuacyjne odbywa się na niedużych odległościach z zastosowaniem pojedynczego strzału, z późniejszym pozostaniem w celu dla lepszej kontroli i ewentualnego oddania kolejnego strzału, gdyby pierwszy okazał się bezskuteczny. Strzelanie odbywa się w warunkach ograniczonej widoczności (zmiennego oświetlenia), podczas strzelania wykorzystuje się specjalistyczne latarki oraz trenera multimedialny (video-strzelnica).

d. Współpraca w parach podczas strzelania.

Współpraca w parach podczas strzelania polegała na zwróceniu szczególnej uwagi na dużą komunikację pomiędzy strzelającymi. Ćwiczenia obejmowały taktykę i technikę sposobów poruszania się w pomieszczeniach zamkniętych, przy czym istotne było wzajemne ubezpieczenie podczas strzelania oraz wycofywanie się (strona niemiecka stosuje taktykę rozchodzenia). Została wykorzystana technika przejęcia obiektu do odstrzelenia, tj. patrol dwuosobowy miał za zadanie podzielić pole do odstrzału na dwa

Erasmus+

sektory: lewy i prawy, po czym każdy ostrzeliwał własny sektor. Podczas treningu wykorzystywana była amunicja barwiąca. Kładziony jest ogromny nacisk na zwracanie szczególnej uwagi na bezpieczeństwo swoje i partnera.

e. Sposoby osłaniania partnera podczas wymiany magazynka.

Ośłona partnera podczas wymiany magazynka polega na werbalnym bądź niewerbalnym zasygnalizowaniu partnerowi o konieczności jego wymiany. W takim wypadku wymieniający komunikuje partnerowi o konieczności jego wymiany i przechodzi do postawy klęczącej z jedną nogą w wykroku. Strefę ewentualnego ostrzału przejmuje partner. Należy nadmienić, iż niezwykle istotnym jest zasygnalizowanie o gotowości

Erasmus+

o powrocie do postawy, by uniknąć ognia swojego partnera. Ważne, aby komunikacja między współdziałającymi była jasna i zrozumiała, aby żaden z partnerów w żadnym momencie nie znalazł się na linii strzału współdziałającego.

f. Nauka poruszania się z bronią i strzelania w grupach, nauka poruszania się z bronią w pomieszczeniach zamkniętych oraz sposoby wchodzenia do pomieszczeń z bronią celem zatrzymania osoby.

Nauka poruszania się z bronią i strzelania w grupach polega na utworzeniu grup składających się z 2 lub 4 funkcjonariuszy. Istotne tutaj jest ubezpieczenie partnerów, sygnały dowodzenia i sygnały umowne, "Praca w zespole", "Wejścia do pomieszczeń", "Wtargnięcie do pomieszczeń". Zwrócono uwagę na sposób posługiwania i przenoszenia broni oraz komunikację między współdziałającymi. Ćwiczone poruszanie się z bronią do przodu i do tyłu, z wykorzystaniem zasłon i różnych postaw strzeleckich. Zagadnienia dotyczące współpracy w parach, poruszania się z bronią oraz strzelania w grupach, prowadzone były z wykorzystaniem systemu szkolenia P30CM, w oparciu o prawdziwe, specjalnie w tym celu przygotowane pomieszczenia. Bardzo proste i łatwe do zapamiętania zasady szkolenia zostały zaczerpnięte również z projektu „AMOK”, funkcjonującego w niektórych krajach europejskich. Trenowano także techniki poruszania się z bronią w pomieszczeniach zamkniętych, który został oparty o system broni na CO2. Wykorzystano tutaj budynek, który był wyłączony z eksploatacji i specjalnie zaadoptowany na pomieszczenia treningu taktycznego. Trening polegał na podchodzeniu do drzwi, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa, wydawanie komend do otwarcia drzwi oraz ognia, jak również poruszanie się wewnątrz budynku i szybka neutralizacja napastnika z bronią. Podobnie jak zagadnienie dot. poruszania się z bronią i strzelania w grupach, prowadzone było przy wykorzystaniu systemu szkolenia P30CM. Wchodzenie do pomieszczeń ćwiczone jest z pistoletem identycznym, jak przewidziany do służby, ale na amunicję barwiącą. Zwracano szczególną uwagę na kierowanie lufy w odpowiednich kierunkach, prowadzenie ciągłej komunikacji z partnerem, spokojne i powolne poruszanie się po pomieszczeniu oraz bliskim trzymaniu broni przy sobie i użycie jej w razie zagrożenia. Bliskie trzymanie broni przy tułowi powoduje większą kontrolę i zmniejszenie ryzyka ewentualnej utraty tej broni. Nauka wejścia do pomieszczeń celem zatrzymania osoby, realizowana była poprzez szybkie wyważenie drzwi z wykorzystaniem narzędzi lub własnego ciała oraz wykorzystanie napotkanych osłon. Ważną rolę odgrywała odpowiednia komunikacja, współdziałanie i wzajemne ubezpieczanie się funkcjonariuszy.

Erasmus+

g. Kształtowanie umiejętności z zakresu strzelania statycznego, szybkiego, dynamicznego i sytuacyjnego oraz metody doskonalenia indywidualnych umiejętności strzeleckich.

Kształtowanie poszczególnych umiejętności strzeleckich uczestników mobilności podobnie jak w edycji I, odbywało się w oparciu o nowoczesny obiekt strzelnicy oraz infrastrukturę współtowarzyszącą. Uczestnicy mieli możliwość podniesienia umiejętności z zakresu strzelania statycznego, szybkiego, dynamicznego oraz sytuacyjnego poprzez wyrobienie prawidłowych nawyków oraz zachowań w trakcie posługiwania się bronią *P30* oraz *MP5*. Kształtowanie umiejętności wymienionych technik strzelania było realizowane poprzez wyrobienie prawidłowych nawyków oraz odruchów. Kładzie się wówczas szczególny nacisk na bezpieczeństwo podczas strzelania, gdyż głównie strzelanie sytuacyjne i dynamiczne niesie ze sobą niebezpieczeństwo ze względu na charakter oraz swoją specyfikę. Podczas mobilności zapoznano funkcjonariuszy z postawami strzeleckimi, technikami oddechowymi, sposobami trzymania broni, poruszania się z bronią, czy też wykorzystywaniem różnych zasłon oraz innych źródeł światła. Część teoretyczna przeprowadzana była wspólnie dla całej grupy, natomiast podczas części praktycznej: przy treningu bezstrzałowym - 1 instruktor przypadał na 2-3 ćwiczących funkcjonariuszy, natomiast podczas strzelania - 1 instruktor przypadał na 1 strzelającego. Wówczas, dodatkowo instruktor pełnił funkcję koordynatora kierującego

Erasmus+

całym strzelaniem. Ciągła obecność instruktora przy strzelającym oraz wielokrotne powtarzanie poszczególnych elementów podczas strzelania, wpływa bardzo pozytywnie na kształtowanie i utrwalanie zdobywanych umiejętności. Tarcze strzeleckie używane do treningu nie były standardowymi tarczami, były to różnego rodzaju figury geometryczne które wymuszały inny sposób skupienia się na celu. W kształtowaniu umiejętności z zakresu strzelania statycznego, szybkiego, dynamicznego oraz sytuacyjnego szczególną uwagę zwraca się również sposób prowadzenia broni palnej podczas wyjmowania jej z kabury, sposób trzymania jej w czasie przemieszczania się oraz kontroli kierunku, w którym powinna być stale skierowana.

W kwestii metod doskonalenia indywidualnych umiejętności strzeleckich bardzo dużo uwagi należy poświęcić manualnej obsłudze broni palnej oraz tzw. treningowi bezstrzałowemu, czyli czynnościom polegającym na prawidłowym zgrywaniu przyrządów celowniczych i prawidłowej pracy na języku spustowym. Nowe doświadczenie w większości posiadanych zagadnień wynikają z systemu szkolenia w Niemczech oraz wyposażenia strzelnicy w interaktywne trenażery strzeleckie. Korzystanie z różnych modułów i programów nauczania w różny sposób wpływa na zachowanie strzelającego i pozwala zweryfikować pewne zachowania podczas strzelania. Z całą pewnością wpłynęło to na doskonalenie indywidualnych umiejętności strzeleckich.

5. Sposoby przekazywania wiedzy przez instruktorów niemieckich oraz sposoby współpracy ze słuchaczami (na poziomie grupowym, jak i indywidualnym).

Podczas mobilności w Bundespolizei Akademie Neustrelitz instruktorzy Policji niemieckiej przekazywali wiedzę zarówno podczas zajęć teoretycznych, jak również poprzez ćwiczenia praktyczne. Bardzo ważny był kontakt z prowadzącym zajęcia oraz utworzenie i utrzymanie sprzężenia zwrotnego, celem czynnego i aktywnego uczestnictwa w zajęciach. Zajęcia teoretyczne odbywały się głównie na poziomie grupowym, w których to jako pomoc naukowa był wykorzystywany rzutnik multimedialny, plansze czy broszury pomocnicze. Zajęcia praktyczne były realizowane w formie zarówno indywidualnej, jak i grupowej. Forma indywidualna obejmowała strzelania, w których to instruktor niemiecki uważnie kontrolował wszystkie czynności strzelającego oraz poprawiał błędy czy wnosił uwagi bezpośrednio po ich zaobserwowaniu. Natomiast, forma grupowa była praktykowana jako manualne posługiwanie się bronią tj. trening bez użycia amunicji, dobywanie broni, przeładowanie, eliminacja zacięcia broni czy też składanie się do strzału i praca na języku spustowym.

Zajęcia praktyczne zawsze zawierały pokaz i pokaz z omówieniem. Niezmiernie ważną rolę odgrywał tutaj instruktor prowadzący, który zapoznawał z tematem zajęć oraz sposobem i kolejnością realizacji zagadnień, jak również celów jakie mają zostać osiągnięte w wyniku szkolenia. Analizował i omawiał każde z realizowanych zagadnień, a po realizacji omawiał ewentualne błędy. Instruktor prowadzący wyznaczał również zadania instruktorom na wszystkich stanowiskach strzeleckich, którzy odpowiadali za prawidłowość wykonywanych czynności przez strzelających korygowali i wskazywali na bieżąco błędy. Wyznaczeni instruktorzy doradzali inne skuteczne sposoby trzymania broni

Erasmus+

i przypominali o zasadach bezpieczeństwa w trakcie użytkowania broni palnej, które rzutują bezpośrednio na groźbę naruszenia zasad bezpieczeństwa na strzelnicy. Instruktor prowadzący wyznaczał także instruktora odpowiedzialnego za przejrzanie broni przed strzelaniem i po strzelaniu oraz kierował stanowiskiem amunicyjnego. Kontrolował również obowiązek stosowania okularów ochronnych oraz ochronników słuchu, kontrolował prawidłowość funkcjonowania urządzeń strzelnicy m.in. komputera strzelnicy krytej multimedialnej, czujników pyłowych, gazów prochowych, zapylenia ołowiem, wykonuje bieżącą analizę świeżego powietrza. W razie alarmu w/w czujników komputer sterujący wyłącza działanie strzelnicy do czasu przywrócenia poprawnych norm bezpieczeństwa, w tym samym czasie urządzenia strzelnicy zwiększają intensywność działania nawiewu i wywiewu. Instruktor prowadzący przestrzegał również regulaminu określającego czas pracy na strzelnicy, który wynosi ok. 4 godziny bądź wystrzeleniu ok. 600 szt. naboju dziennie. Maksymalna ilość osób szkolonych wynosi 20 osób przy użyciu minimum 5 instruktorów. Strzelnica i jej urządzenia nadzorowane są przez technika strzelnicy, który jest pracownikiem cywilnym. On ostatecznie decyduje o możliwości strzelania w danym dniu pod względem technicznym działania strzelnicy oraz po awaryjnym alarmie czujników odpowiada za utylizację niespalonego prochu na strzelnicy. W trakcie strzelania na podłodze strzelnicy może to być ok. 20% wystrzelonego prochu.

Erasmus+

Niemieccy instruktorzy stosują zasadę: jeden strzelający jeden instruktor, więc przekazywanie wiedzy czy też poprawianie błędów odbywa się indywidualnie, a nie na poziomie grupowym. W ten sposób w bardzo krótkim czasie można osiągnąć zamierzone cele i tym samym więcej czasu poświęcić na doskonalenie oraz naukę zagadnień sprawiających największą trudność. Stała obserwacja czynności wykonywanych przez słuchacza przyspiesza czas opanowania podstawowych umiejętności strzeleckich i tym samym usprawnia cały cykl szkolenia.

Zdecydowanie bardzo duży nacisk prowadzący zajęcia strzeleckie kładzie się na przepisy bhp obowiązujące na strzelnicach. Prowadzenie strzelań na krótkich i średnich odległościach z wykorzystaniem wideo strzelnic, daje możliwość wprowadzania wielu scenariuszy. Warto podkreślić, iż przekazywanie wiedzy odbywa się w sposób jasny i zrozumiały.

6. Niemieckie prawodawstwo dotyczące stosowania broni palnej.

Prawo użycia i wykorzystania broni w Niemczech reguluje Ustawa o przymusie bezpośrednim podczas wykonywania czynności służbowych przez urzędników federalnych z dnia 10 marca 1961 r. (Gesetz über den unmittelbaren Zwang bei Ausübung öffentlicher Gewalt durch Vollzugsbeamte des Bundes).

Niemieckie prawodawstwo przewiduje przenoszenie broni z w prowadzonym nabojem do komory naboju. Funkcjonariusz udaje się do służby z przeładowaną bronią. Sprawia, to że kierowanie broni do innej osoby jest traktowane jak użycie broni.

Obowiązujące w Niemczech przepisy pochodzą z 2003 r. i zostały wprowadzone po masakrze w szkole w Erfurcie 26 kwietnia 2002 r., gdzie 19-letni uczeń zastrzelił 17 osób. Pozwolenie na posiadanie broni sportowej można uzyskać dopiero od 21. roku życia (wcześniej granica wieku wynosiła 18 lat). Wyjątek stanowi tu małokalibrowa broń sportowa, wykorzystywana w dyscyplinach olimpijskich. Osoby, które nie ukończyły 25 lat muszą przejść badania psychologiczne, by uzyskać pozwolenie. Niezależnie od wieku odpowiednie władze mogą zażądać, by zainteresowany poddał się badaniom psychologicznym, jeśli mają wątpliwości, czy broń palna w rękach takiej osoby nie stanowi zagrożenia. Kolejna tragedia - masakra w szkole w Winnenden 11 marca 2009 r. i śmierć 15 osób - przyczyniły się do dalszego zaostrzenia niemieckiej ustawy o broni. Znowelizowana ustawa m.in. umożliwia władzom kontrolowanie, czy posiadacze broni przechowują ją zgodnie z prawem.

W 2008 roku raz jeszcze zaostrzono ustawę o posiadaniu broni: ustalono, że broń długa musi być oznakowana na lufie, natomiast broń krótka na rękojeści. Spadkobiercy muszą legalnie odziedziczoną broń zaopatrzyć w system blokujący. Zakazem objęto noszenie przy sobie w miejscach publicznych replik broni oraz noży bojowych o długim ostrzu. Wyjątki wprowadzono dla sportowców, myśliwych, rybaków i osób, dla których broń należy do pielęgnowania obyczajów.

Erasmus+

Na uwagę zasługuje to, że w tamtejszym prawodawstwie dopuszcza się wykorzystywanie broni w stosunku do zwierząt i jest to nauczane w trakcie szkolenia.

Prawodawstwo dotyczące użycia broni jest proste i jednoznaczne, nie można próbować zastraszać bronią palną czy też wymuszać podporządkowania się poleceniom, które należy osiągnąć lżejszymi środkami przymusu bezpośredniego. Broń palna to środek ostateczny, jeśli funkcjonariusz niemiecki wyciąga broń palną z kabury to oznacza, że zaistniały przesłanki prawne do użycia w danym momencie broni palnej. Świadomość obecności naboju w komorze naboowej i możliwość oddania przypadkowego strzału wymusza na funkcjonariuszu świadome i odpowiedzialne użycie broni palnej. W Niemczech większość obywateli szanuje porządek prawny i stosuje się do poleceń i zaleceń przedstawicieli ładu i porządku prawnego.

7. Możliwości wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności podczas wykonywania działalności szkoleniowej na rzecz funkcjonariuszy SG oraz przedstawicieli innych instytucji w ramach realizowanej współpracy Straży Granicznej z innymi instytucjami (np. Policją, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbą Kontrwywiadu Wojskowego, Służbą Wywiadu, Służbą Celną itp.). Sposoby podzielenia się wnioskami i doświadczeniami nabytymi w ramach realizacji Projektu upowszechnienie efektów osiągniętych podczas mobilności w kontekście unowocześnienia metod nauczania strzelectwa w SG lub innych służbach.

Funkcjonariusze uczestniczący w projekcie to instruktorzy strzelectwa, którzy szkolą funkcjonariuszy Straży Granicznej w poszczególnych jednostkach organizacyjnych formacji. Nabytą wiedzę będą mogli upowszechnić w trakcie cyklicznych szkoleń funkcjonariuszy, na warsztatach, wspólnych szkoleniach oraz w ramach szkolenia multiplikatorów.

Zdobytą wiedzę będą mogli również wykorzystać poza formacją w ramach podpisanych z innymi instytucjami porozumień o współpracy. Straż Graniczna takie porozumienia posiada m.in. z Policją, Wojskiem Polskim, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbą Więzienną, Służbą Kontrwywiadu Wojskowego, Służbą Wywiadu, Służbą Celną itp. Zdobyte umiejętności mogą być także przekazywane podczas wspólnych treningów oraz ćwiczeń, gdzie ważna jest koordynacja działania w sytuacjach np. wspólnej interwencji. Wspólne ćwiczenia, omówienie różnic szkoleniowych oraz możliwość zaadoptowania najnowszych rozwiązań szkoleniowych doprowadzi do ulepszenia jakości zarówno nauczania jak i wspólnego działania w trakcie realizacji zadań służbowych. Wiedza i umiejętności nabyte w czasie szkolenia w ramach powyższego projektu są świetnym materiałem, który może przynieść korzyści dla każdej ze stron, gdyż wymiana doświadczeń jest zawsze wartością dodaną. Jednoczesna analiza przekazywanych treści i umiejętności może zaowocować wypracowaniem nowych, ciekawych i praktycznych rozwiązań związanych z posługiwaniem się bronią palną.

Uczestnicy zwrócili uwagę, iż warto byłoby wypracować jeden wspólny „podręcznik” szkolenia strzeleckiego, mający na celu ujednolicenie systemu szkolenia w poszczególnych Oddziałach SG.

Funkcjonariusze mając możliwość innego spojrzenia na proces szkolenia strzeleckiego zdobyli nowe doświadczenie, które warto jest przeanalizować i wykorzystania w swojej pracy. Zaobserwowane różnice podczas szkolenia funkcjonariuszy niemieckich a funkcjonariuszy polskich otwierają możliwości przekazywania zdobytej wiedzy i umiejętności jak również wprowadzenia innowacji lub też odświeżenia programu nauczania w Straży Granicznej. Ponadto, interesującą alternatywą, mogłaby być modernizacja istniejących strzelnic i wzbogacenie ich o mechanizm strzelniczy multimedialnej. Zakup przedmiotowego sprzętu mógłby się przyczynić do efektywniejszego wykorzystania czasu spędzonego na strzelnicy, a także w znacznie krótszym czasie równie skutecznie wyszkolić nowego funkcjonariusza.

Dodatkowo, możliwość wymiany doświadczeń pozwoliła zaobserwować nowe metody nauczania i nowinki technologiczne wykorzystywane do prowadzenia treningów strzeleckich. Efekt takiej współpracy znacząco wpłynie na poziom wiedzy uczestników z zakresu wykorzystywanego sprzętu i metod szkolenia, które w przyszłości mogą być pomocne przy modernizacji czy zakupie sprzętu wykorzystywanego do treningów strzelniczych w SG.

Udoskonalenie metod nauczania strzelectwa w SG, czy też współpracy z innymi służbami jest możliwe tylko poprzez ciągłe szkolenie się instruktorów, którego przykładem jest Program Erasmus. Tylko takie przedsięwzięcia pozwolą na poznanie nowych technik i metod wyszkolenia strzeleckiego, co niewątpliwie wpłynie na poziom nauczania strzelania w SG.

III. UWAGI KOŃCOWE

Uczestnictwo funkcjonariuszy Straży Granicznej w projekcie dało możliwość innego spojrzenia na proces szkolenia strzeleckiego, a każde nowe doświadczenie warto jest przeanalizować i wykorzystania w swojej pracy.

Udział w mobilności przyczynił się do zapoznania z niemieckim systemem szkolenia strzeleckiego. Podczas szkolenia zaistniała możliwość porównania metod, środków oraz bazy szkoleniowej niemieckiej i polskiej strony.

Pobyt w Centrum Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego funkcjonariuszy z Polski, wpłynął na podniesienie umiejętności i kompetencji zawodowych oraz poszerzenie wiedzy w tym zakresie. Przyczynił się do podniesienia poziomu motywacji, zwiększenia zaangażowania w wykonywanie zadań służbowych, akceptacji i tolerancji oraz nabycia umiejętności komunikacyjnych. Ponadto przyczynił się do podniesienia poziomu samooceny, poprawy wizerunku, wzrostu wiary we własne możliwości, a także zwiększenia zawodowych i osobistych aspiracji.

Dodatkowo, możliwość wymiany doświadczeń pozwoliła zaobserwować nowe metody nauczania i nowinki technologiczne wykorzystywane do prowadzenia treningów

Erasmus+

strzeleckich. Efekt takiej współpracy znacząco wpłynął także, na poziom wiedzy instruktorów z zakresu wykorzystywanego sprzętu i metod szkolenia, które w przyszłości mogą być pomocne przy modernizacji czy zakupie sprzętu wykorzystywanego do treningów prowadzonych na strzelnicach w Straży Granicznej.

Osiągnięcie założonych w Projekcie celów zostało potwierdzone w przeprowadzonym badaniu ewaluacyjnym. Umiejętności uzyskane podczas szkolenia z pewnością zostaną rozpowszechnione w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej. Organizacja przedsięwzięcia wpłynęła niewątpliwie na usprawnienie procesu doskonalenia zawodowego instruktorów/wykładowców wyszkolenia strzeleckiego. Realizacja projektu pozwoli na zaadoptowanie istotnych tendencji w zakresie metod i technik szkoleniowych realizowanych na płaszczyźnie szkolenia strzeleckiego, jak również umożliwi przekazanie zdobytej wiedzy w ramach struktury formacji jak również współpracy z innymi służbami.

